

**ПЪЛЕН СТЕНОГРАФСКИ ПРОТОКОЛ № 12
ОТ ДИСТАНЦИОННОТО ЗАСЕДАНИЕ ЧРЕЗ
ВИДЕОКОНФЕРЕНТНА ВРЪЗКА
НА ПЛЕНУМА НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ,
ПРОВЕДЕНО НА 28 МАЙ 2026 г.**

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВАЩ: Боян Магдалинчев – представляващ
Висшия съдебен съвет

ОТСЪСТВАЩИ: Атанаска Дишева, Галина Захарова, Даниела
Марчева, Олга Керелска

**На заседанието присъства Тихомир Димитров – главен
секретар на Висшия съдебен съвет**

Откриване на заседанието – 13,35 ч.

БОЯН МАГДАЛИНЧЕВ: Колеги, имаме кворум. В залата
присъстват 16 от членовете на Висшия съдебен съвет.

Откривам заседанието на Пленума на Висшия съдебен
съвет.

Заседанието на Пленума е от една единствена точка в
дневния ред, а именно становище по Общ законопроект за
изменение и допълнение на Закона за съдебната власт с № 52-653-
123-6 от 14 май 2026 г. с вносител Комисията по правни въпроси.

Госпожо Пашкунова, заповядайте.

ЦВЕТИНКА ПАШКУНОВА: Благодаря.

Колеги, заради кратките срокове, които остават до времето, когато трябва да предоставим нашето становище по Общия законопроект за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт и невъзможността да се свика в следващите дни заседание на Пленум, Комисията по правни въпроси предлага на Вашето внимание становище по законопроекта, който, между другото, консолидира изразените вече становища от членовете и проведеното обсъждане в Министерство на правосъдието по направените промени и голяма част от нашето становище, което беше прието на 30 октомври 2025 г. по Протокол № 27 на Пленума на Висшия съдебен съвет, което касаеше изискванията към кандидатите, да са независими, политически неутрални, съответно предложения във връзка със самата процедура, предоставени справки. Тогава сме взели също така и отношение по правомощия на съответните колегии и Пленума. Става дума за един законопроект на „Продължаваме Промяната – Демократична България“, който беше внесен, двойните мнозинства при вземане на решение от Съдийската колегия и Пленума, смесените състави при разглеждане на дисциплинарни дела и контрол върху решенията по конкурсите, така че ние вече сме изразили по този законопроект становище. Той е инкорпориран в настоящото становище и няма да го преповтарям.

Ще поставя акцент на новите положения по новия законопроект, който предлага „Прогресивна България“ и който е включен в общия законопроект за изменение в няколко направления. И, разбира се, новите промени във връзка със субектите, които могат да номинират кандидати за членове на Висш съдебен съвет от парламентарната квота, които бяха извън обхвата на предходния законопроект.

По § 1 се предлага изменение в чл. 16 от ЗСВ чрез създаване на нови ал. 4 и ал. 5, като се предвижда един от членовете на Съдийската колегия да бъде избран от Съюза на юристите, а друг – от Общото събрание на Висшия адвокатски съвет. По отношение на Прокурорската колегия се предлага един от членовете и да бъде избран от Академичния съвет на Софийския университет, друг – от Българската академия на науките. В мотивите това е представено като въвеждане на обществена квота в рамките на парламентарната.

Имаме резерви по тези предложения за промяна, тъй като вносителите не посочват защо именно тези четири субекта са избрани като титуляри на право на предложение. Не е ясен критерият, по който Академичният съвет на Софийския университет е предпочетен пред юридическите факултети или академичните органи на други висши училища, които също обучават юристи. Не е ясно и защо Съюзът на юристите в България е поставен в по-привилегировано положение спрямо други професионални юридически организации.

Считаме, че от гледна точка на принципа на правовата държава законовите разрешения следва да бъдат предвидими, обосновани и последователни, така че, когато законът предоставя привилегия на конкретно посочени субекти, без да се съдържат обективни критерии за техния избор, това поражда съмнение за несъответствие с изискванията за правна сигурност, равнопоставеност и обективност.

Колеги, внимание заслужава и предложението, свързано с ограничаване правомощията на Пленума и съответните колегии след като е изминала повече от една година след изтичане мандата на изборните членове. Ние сме направили преглед на

конституционната практика, която е относима към работата на орган с изтекъл мандат. Няма да повтарям изложените съображения в тази посока, считаме обаче, че независимо от това приемането на текст, ограничаващ правомощията на конституционно закрепен орган се налага във връзка с Решение от 30 април 2025 г. на Съда на Европейския съюз по съединени преюдициални дела C-313, C-316 и C-332 от 2023 г.

Колеги, приемаме и това, че обхватът на правомощията е въпрос на политическа воля, но следва да бъде внимателно преценен при съобразяване с Конституцията и установеното от Съда на Европейския съюз по приложимото право на Европейския съюз.

В един от вариантите се предлага Пленумът, Съдийската и Прокурорската колегии да не могат да взимат решение, свързани с назначаване, освобождаване на председателите на Върховния касационен съд и Върховния административен съд, главния прокурор, назначаване/освобождаване на административни ръководители на органи на съдебната власт и техните заместници, налагане на дисциплинарни наказания и възлагане на проверки на Инспектората към Висшия съдебен съвет.

В друг от вариантите на § 5 се предвижда ВСС да отлага приемането на решения и актове, които засягат организацията и функционирането на съдебната система или касаят нейната независимост, като изрично в ал. 9 на съответната разпоредба се посочват правомощията, които попадат в обхвата на това ограничение. Имаме притеснения, че ако се приеме в този вид разпоредбата без изрично прецизиране, би било застрашено нормалното функциониране на съответния орган на съдебната власт и изпълнението на законоустановените му правомощия,

поради което считаме, се следва да се потърси необходимия баланс между своеобразния мораториум върху дейността на орган с изтекъл мандат и възможността все пак Висшия съдебен съвет в съответните колегии и Пленума да може да взима решения, свързани с организиране на конкурсите, изготвяне на атестации, съответно на етични становища до взимане на финалното решение, свързано с назначаване, повишаване и преместване.

И тук бих искала да изразя и съображения по предвидената в ал. 10 обоснована необходимост и възможни изключения, при които може да упражнява правомощията си съответният орган. По наше мнение това е необходимо да бъде конкретизирано, като се посочат предпоставките, редът и критериите, при които може да се приеме, че е налице изключителна необходимост за приемане на съответния акт.

Тук бих искала да обърна специално внимание на трите категории младши съдии – кандидатите за младши съдии, младшите съдии, които са в Националния институт на правосъдието, и младшите съдии, на които предстои... (поправя се) Извинявайте, магистрати имах предвид. Извинете, имах предвид магистрати – младши съдии, младши прокурори и младши следователи, на които предстои да бъдат назначени в районните съдилища.

В тази посока директорът на Националния институт на правосъдието е подготвил мотивирано становище, което е изпратено и до нас, и до Народното събрание и считаме, че същото следва да бъде съобразено.

Колеги, друг важен момент, на който бих искала да обърна внимание, на което е отделено специално значение в нашето становище, това е § 7, т. 2, с който се предлага създаването

на ново правомощие на министъра на правосъдието, който да може да оспорва всички решения и актове на Пленума и на колегиите на Висшия съдебен съвет по реда на чл. 36, ал. 2 от ЗСВ в 14-дневен срок от съобщаването им, като жалбата спира изпълнението. Предложеното правомощие по наше мнение и автоматичното спиране на изпълнението на постановените актове от Висш съдебен съвет представляват по наше мнение несъразмерна намеса на орган на изпълнителната власт в дейността на висш административен орган на съдебната власт. Подобна уредба е несъвместима с конституционно гарантираната независимост на съдебната власт по чл. 117, ал. 2 от Конституцията.

Колеги, изразяваме резерви към промяната в чл. 173, ал. 15 от Закона за съдебната власт. Ние сме излагали многократно съображения защо считаме, че това е правомощие на съответната колегия, а не на Пленума. Направили сме преглед на относимата практика на Върховния административен съд в тази посока. Независимо от това наше становище и от постановените наши и на Върховния административен съд актове и мотивите към тях считаме, че няма пречка за приемане на ново законодателно решение, но е необходимо уредбата да бъде ясна, непротиворечива и предвидима. Законът следва изрично да посочи кой е компетентният орган, който е оправомощен да прави предложение за определяне на изпълняващ функциите на председател на ВАС, на ВКС или главен прокурор, както и прекратяване на временното изпълнение на неговите функции, да посочи какъв е редът, тоест каква е съответната процедура, която следва да се прилага, тъй като систематичното място на тази промяна е в чл. 173, а именно разпоредбата, която урежда номинациите на тримата големи, както и какви са изискуемите документи за преценка на техните

професионални и нравствени качества и това може да доведе до затруднения при прилагането на тази разпоредба, в смисъл липсата на достатъчна регламентация и непълноти, които касаят и определянето на временно изпълняващ. Знаете, че досега ние се позовавахме на разпоредба на чл. 168, ал. 7 и чл. 175, ал. 4 от ЗСВ при определяне на временно изпълняващ „административен ръководител“ в съответните органи на съдебната власт, за което имахме съответно приети правила, които ни даваха възможност да определяме временно изпълняващ функциите.

И, колеги, най-голямо внимание сме обърнали на § 24, в който параграф са посочени срокове и начина, по който се осъществява пряк избор на членове на Висшия съдебен съвет от професионалната квота. Изрично сме обърнали внимание, че производството на пряк избор по чл. 29а - чл. 29р от ЗСВ е многоетапна процедура, която включва свикване на общи събрания, издигане на кандидатури, публикуване на предложенията, представяне на документи от кандидатите, проверки, произнасяне по допустимостта, евентуално обжалване, изготвяне на списъци. Самият закон предвижда предложенията за кандидати да се правят не по-късно от два месеца преди произвеждането на избора, а общото събрание да се провежда в две последователни съботи. Поради това предвиденият едномесечен срок е несъобразен със законово установените срокове и е практически неизпълним, ако се разбира като срок за реално провеждане на целия изборен процес и ако не се предприемат промени в цитираната правна уредба на чл. 29а - чл. 29р от Закона за съдебната власт.

Колеги, един друг важен момент – предложенията се нуждаят от прецизиране и по отношение на съотнасянето им с действащия ред по чл. 29а и следващите от Закона за съдебната

власт. Особено при вариант 2 следва ясно да се уреди дали се въвежда само специално правило относно изборните секции, или се дерогират и други елементи от общия ред. В противен случай се създава риск от противоречиво прилагане на изборната процедура и от поставяне под съмнение на законосъобразността на произведения избор.

И още нещо, което е свързано с организацията на прекия избор и предвиденото това да стане чрез организация към окръжните съдилища. Трябва да отбележим, колеги, че в тази връзка ние сме провели много широка професионална дискусия миналата година, когато бяхме в готовност за провеждане на пряк избор от професионалната квота с оглед предоставените ни от предходните промени в Закона за съдебната власт срокове до 31 юли да започне процедура за избор на членове от професионалната квота на Висшия съдебен съвет.

Бяха постъпили 148 становища от съдилища, както и от Асоциацията на българските административни съдии, Съюзът на съдиите и Българска съдийска асоциация, от съответно прокуратури и от Асоциацията на прокурорите и Камарата на следователите. Всички тези становища и предпочитания на колегите по отношение на начина на гласуване и организацията са обобщени в специален доклад, който предлагам да бъде приобщен към нашето становище и да бъде изпратен на представителите на законодателната власт, за да се запознаят с мнението на съдиите в цялата страна. Считаме, че следва да се потърси баланс между осигуряване тайната на гласуване при упражняване правото на глас и включването на максимален брой магистрати при избора на техни представители в новия състав на Висшия съдебен съвет.

Колеги, считам, че следва да приложим и хронограма, каквато сме изготвяли при предходни избори. Ние лично сме организирали един такъв за професионалната квота, който, знаете, беше отменен и беше прекратена процедурата, а също така има и хронограма, която беше изготвена при избора на членовете от професионалната квота на настоящия състав на Съвета, която по мое мнение следва да бъде предоставена за запознаване на депутатите при преценка на текста, който се предлага в § 24.

Колеги, накратко това са основните ни акценти по предлаганите изменения. Следва да се обърне внимание на предложенията, които могат да доведат до ограничаване на конституционно установени правомощия, до необосновано разширяване на влиянието на органи извън съдебната власт, както и до създаване на предпоставки за политическо въздействие върху дейността на Висшия съдебен съвет. Подобни изменения следва да бъдат допустими само при наличие на ясна законодателна цел, обективни критерии, пропорционални средства и достатъчно гаранции срещу нарушаване на институционалния баланс.

Предлагаме да приемем това становище по общия законопроект на Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт и заедно с хронограми от предходни избори за членове на Висшия съдебен съвет от професионалната квота и с доклада, който обобщава становищата на органите на съдебната власт във връзка с организацията на прекия избор, който беше изготвен от Комисията по правни въпроси, да бъде предоставен на председателя на Временната комисия по правни въпроси към 52-то Народно събрание. Благодаря Ви.

БОЯН МАГДАЛИНЧЕВ: Благодаря, колега Пашкунова.

Колеги, изказвания?

Госпожо Имова, заповядайте.

ВЕРОНИКА ИМОВА: Само накратко.

Аз благодаря на колегата Пашкунова и на експертите от дирекция „Правна“, които много бързо реагираха и отговориха на всички обсъждания, които ние направихме с подробни аргументи в заседание на Комисията по правни въпроси.

По всеки един въпрос във връзка с предложенията за законодателни промени в консолидирания проект на „Прогресивна България“ е наблегнато и акцентирано върху практиката на Конституционния съд, върху практиката на Върховния административен съд, защото това е изключително важно, за да се аргументират нашите възражения опасения във връзка с ограничаване правомощията на конституционно установен орган, какъвто е Висшият съдебен съвет чрез неговите колегии и Пленум.

Знаем разпоредбата на чл. 5, ал. 1 от Конституцията, който гласи, че Конституцията е върховен закон и законите не могат да ѝ противоречат. Ако се чете буквално намерението на законодателя да ограничи в пълен обем, както виждаме в предложените варианти, кадровите правомощия на колегиите и на Пленума, то очевидно разпоредбите няма да бъдат съобразени с върховния закон на страната, няма да бъдат съобразени с основните правни принципи за разделение на властите и за независимост на съдебната власт, защото в крайна сметка, ако решението на Европейския съд по правата на човека по въпросните обединени три дела, няма да ги цитирам, те вече са цитирани, допусна ограничения в правомощията на Инспектората в определени негови дейности, то по отношение на Висшия съдебен съвет, който е конституционно оправомощен да гарантира независимостта на органите на съдебната власт и на отделните

магистрати в нея, не би било конституционно допустимо да се посяга върху целия обем от правомощия, както е предложено. Имам предвид разпоредбата на чл. 30, ал. 2 в най-съществените правомощия по отношение на Пленума с оглед взимане на решения във връзка с щатните длъжности, например, разкриване, закриване на щатни длъжности. По отношение на колегиите пък да се ограничат изцяло правомощията по атестиране, а ние имаме три вида атестации. Имаме атестация, например, за придобиване статут на несменяемост – един пример, който показва, че магистратите се нуждаят от това, когато са достигнали до тази процедура, знаем при какви условия и, ако това не бъде сторено, те има опасност да не продължат да функционират като магистрати.

В рамките на 5-годишен срок от техния мандат следва да се направи оценка на тяхната професионална квалификация и нравствени качества и ако това не бъде сторено в съответните срокове, статутът за несменяемост би бил затруднен и това би било изключително пагубно върху правния статус на колегите и съответно би посегнало върху тяхната независимост.

Същото е с приключилите конкурси с мотивирани предложения на конкурсните комисии. Същото е, както каза и колегата Пашкунова, с въпроса за назначаването на трите категории младши магистрати, както и редица други въпроси – разбира се, дисциплинарна дейност, която пряко би се отразила върху статуса, някои други дейности, които няма да затруднят функционирането като цяло на съдебната система. Би било приемливо те да попаднат в рамките на ограниченията, но ако ограниченията турят ръка върху всички съществени правомощия на колегиите и на Пленума, то бихме били доведени до колапс на системата, до сериозно отражение върху нейното нормално

функциониране, затова много добре законодателят трябва да помисли върху тези възможности. Просто, ограниченията да бъдат пропорционални на постигане на целите, които си е поставил законодателят и тази пропорционалност да съдържа иманентните черти на съдебната власт, а именно тя да бъде независима, тя да бъде отделена от другите две власти, защото всяко едно прекрочване на тези норми би довело до намеса на другите две власти върху независимата съдебна власт.

Пак приканвам законодателите да не допуснат този закон да се превърне в извънреден закон. Нека да се обмислят всички ограничения, които да не бъдат в ущърб на функционирането на органите на съдебната власт, колкото и малко време да ни остава до приключване на нетипично продължения ни мандат.

И само едно изречение – Вие си спомняте, колеги, че обсъждахме, преди година мисля, че беше, един подобен казус, който е бил в историческата съдба на Висшия съдебен съвет на Испания. Испанският Висш съдебен съвет е излязъл от законовия си мандат в рамките на пет години – от 2018 г. до 2023 г., като за много кратки периоди законодателят е ограничавал правомощията му. За кратки периоди, за по няколко месеца през годините от 2018 до 2023 г. и какво се оказва? Всъщност е настъпил хаос и нужда правомощията да се възстановят, така че към края на изтичането на този нетипичен изтекъл мандат, който е продължил нетипично 5 години очевидно и в законодателството на Испания е зачетен принципът на непрекъсваемост на функциите на публичната власт очевидно, за да функционира толкова време извън срока. Не пожелавам на нашия Съвет същото, но, така или иначе, са възстановени всички функции към края на този изтичащ нетипичен 5-годишен удължен мандат.

Това е моят апел и аз много благодаря пак на колегите, които много бързо реагираха – на колегата Пашкунова и на дирекцията.

БОЯН МАГДАЛИНЧЕВ: Благодаря, колега Имова.

Други изказвания, колеги? Не виждам други желаещи да се изкажат.

Проектът на решение? Приема становище по общ законопроект № 52-653-123-6 от 14 май 2026 г. за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт. Нали така?

След това – изпраща становището по т. 1 на проф. Янка Тянкова – председател на Временната комисия по правни въпроси към 52-то Народно събрание ведно с доклада.

ЦВЕТИНКА ПАШКУНОВА: Ведно с обобщения доклад на становищата на представителите на професионалната общност и професионалните организации, съдилища, прокуратури и с изготвени от Висшия съдебен съвет хронограми за провеждане на пряк избор на членове на Висшия съдебен съвет от професионалната квота.

БОЯН МАГДАЛИНЧЕВ: Колеги, това е предложението за диспозитив. Който е „за“ този диспозитив, моля да гласува – 16 са „за“, „против“ – няма.

Приема се.

(след проведеното гласуване с вдигане на ръка)

1. ОТНОСНО: Становище по общ законопроект за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт № 52-653-123-6/14.05.2026 г.

ПЛЕНУМЪТ НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ**Р Е Ш И:**

1.1. ПРИЕМА становище по общ законопроект за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт № 52-653-123-6/14.05.2026 г.

1.2. ИЗПРАЩА становището по т. 1.1 на проф. Янка Тянкова - председател на Временната комисия по правни въпроси към 52-рото Народно събрание, ведно с Доклад относно постъпили становища от органите на съдебната власт и професионалната общност по въпросите, обсъдени на заседанието на Пленума на ВСС на 13.03.2025 г., касаещи начините и способите за пряк избор на членове на Висшия съдебен съвет от съдиите, прокурорите и следователите, и с изготвени от Висшия съдебен съвет хронограми за провеждане на пряк избор на членове на ВСС от професионалната квота.

БОЯН МАГДАЛИНЧЕВ: Закривам заседанието, колеги.

Закриване на заседанието – 14,03 ч.

Стенограф:

Вася Йорданова

(Изготвен на 29.05.2026 г.)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВАЩ:

БОЯН МАГДАЛИНЧЕВ

Разпечатка от гласуване на решенията по протокола.

Гласуването е в съответствие с предложението на вносителя.

Публикуван на 01.06.2026 г.